

UTDANNING: Mange frivillige organisasjoner jobber også for utdanning og for støtte av barn, som Jan's Academy (bildet).

FOTO: ANNE STINE TVETER REIDARSEN

ETIKK: Vårt ansvar også

Slaveri i dag

The Global Slavery Index 2014 skrev at det fantes 35 millioner slaver i verden. Ifølge professor Andrew Crane er slavearbeid vanlig i bomullsindustrien i Usbekistan, i fiskeriindustrien i Thailand og i kakaoindustrien i Afrika.

Også i 2015 blir slaver utsatte for ekstrem vold. Aftenposten skrev om Win Win Ko, 42 år fra Myanmar som fikk tennene sparket ut av en Indonesisk fiskebåtskaptein bare for at han ikke var kjapp nok til å sette unna fisken.

Dagbladet skrev om tvillingene Alexander og Feliks (19 år) fra Litauen fikk løfte om jobb i England. Da de kom fram til lagerlokalene hvor de skulle jobbe, ble passene tatt fra dem. Alexander og Feliks fikk aldri noen lønn for sitt arbeid. De ble isteden banket opp med golfkøller. Etter hvert klarte de å flykte og fikk hjelp til å komme seg hjem.

Eva, 25 år fra Litauen, ble lovet en jobb i en bar i Oslo. Da hun kom til Oslo, ble hun voldtatt og tvunget til prostitusjon. Etter to måneders helvete klarte hun å flykte fra Norge. Lime-saken som er under behandling nå, viser at tvangsarbeid er en utfordring også i Norge.

Menneskesmugling er del av en prosess som kan lede til slaveri. Mange av slavene i fiskeriindustrien i Asia er menn fra Myanmar som betalte menneskesmuglere for å få jobb i fabrikker i Thailand. Det finnes eksempler på menneskehandel og slaveri både i Storbritannia og USA de siste årene. En rapport for Home Office (motsvarer Justis- og beredskapsdepartementet) i 2014 estimerte antallet slaver til opp mot 13 000 i Storbritannia. Mye av dette er koblet til tvangsarbeid, menneskehandel og prostitusjon. Som en del av kampen mot dette ble en lov mot moderne slaveri vedtatt i parlamentet i London i mars 2015. Menneskehandel og tvangsarbeid er også dokumentert i Norge. Det var 70 anmeldelser av menneskehandel i Norge 2013, og 300 personer var under oppfølging som mulige ofre for menneskehandel. Menneskehandel er den nest mest lønnsomme kriminelle virksomheten i verden og genererer ca. 32 milliarder dollar per år.

Hva kan vi gjøre for å redusere omfanget av slaveri?

Et grunnleggende problem er ekstrem fattigdom i mange land. Fattigdom er et stort og komplekst problem, men en del av dette er at mange land selger råvarer billig til Europa og andre i-land. Eksempler inkluderer bomull, kaffe, kakao og sukker. Mer rettferdig handel der produsenter får en større del av verdien er viktig. Fairtrade Norge og Initiativ for Etisk Handel jobber med disse problemstillingene, et av målene er å eliminere slavearbeid. Det er viktig at vi tenker på hvordan produktene vi kjøper er produsert. I en kjøpsituasjon må vi tenke: Er dette produktet billig fordi det er produsert av slaver?

En annen viktig faktor er utdanning. Dersom man ikke kan lese kontrakten man skriver på kan man bli lurt (til slaveri). Uten utdanning er det vanskelig å få jobb. I land som Mosambik kan halvparten av de voksne lese, men 63 % av de voksne i India og 45 % av de voksne i Pakistan kan lese ifølge UNICEF. Det betyr at 287 millioner voksne ikke kan lese i India! Ikke overraskende har India det høyeste antallet slaver i verden, ca. 14 millioner. Pakistan har, med sine 2 millioner slaver, det relativt sett verre enn India. Hva kan vi gjøre for å bidra til bedre utdanning i Afrika og Asia?

Norge bidro her med Nobels fredspris i 2014 til Kailash Satyarthi og Malala Yousafzai som arbeider for barns rettigheter og utdanning. Kailash arbeider også aktivt mot slaveri. Mange frivillige organisasjoner jobber også for utdanning og for støtte av barn, for eksempel Malala Fund, Compassion, Jan's Academy, Drops for Riples og andre. Vi kan støtte arbeidet for bedre utdanning.

Det er viktig at vi alle er krystallklare på at slaveri i alle former er uakseptabelt. Er vi villige til å betale en rettferdig pris for produkter vi kjøper? Menn må slutte å bidra til slaveri gjennom bruk av prostituerte. Du og jeg har et ansvar for å gjøre noe med slaveriet.

Niklas Kreander,
førsteamanuensis ved Høgskolen i Telemark